

ZARZĄDZENIE Nr 3514/2018
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
z dnia 31.12.2018 r.

w sprawie przyjęcia i przekazania pod obrady Rady Miasta Krakowa projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021.

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432), zarządza się, co następuje:

§ 1. Postanawia się przyjąć i przekazać pod obrady Rady Miasta Krakowa projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Miasta.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KRAKOWA

z dnia

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432); art. 4 ust. 1 pkt 2, art. 92 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432); art. 6, art. 7 ust. 1 i art. 8 oraz art. 48 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1515, poz. 1532, poz. 1544, poz. 1552, poz. 1669 i poz. 1925) oraz art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r., poz.1878), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej (samorzędy województw, powiatów i gmin) oraz instytucje do tego powołane. Ponadto, w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć inne podmioty, tj. stowarzyszenia, fundacje, organizacje społeczne, samorzędy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Ochrona zdrowia psychicznego zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r., poz.1878) obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego powinny być podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży, osób starszych i wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla ich zdrowia psychicznego.

Z uwagi na uwarunkowania epidemiologiczne, poziom rozwoju zasobów opieki psychiatrycznej i pomocy społecznej oraz integralności problemów zdrowotnych i społecznych w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, wskazany jest dalszy rozwój i wzmocnienie działań już funkcjonujących w Gminie Miejskiej Kraków, w tym kontynuacja działań w zakresie wypracowania lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, w oparciu o model regionalny, jakim jest Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz w oparciu o Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego. Zapotrzebowaniu na dalsze doskonalenie lokalnego programu polityki zdrowotnej w zakresie ochrony zdrowia psychicznego odpowiadać będzie kolejna edycja Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, planowana do realizacji w perspektywie trzyletniej, tj. na lata 2019 – 2021.

Projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021 stanowi kontynuację realizacji celów operacyjnych zawartych w Miejskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2018, przyjętym do realizacji Uchwałą Nr XXXIV/556/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 grudnia 2015 w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2018, w Miejskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2015, przyjętym do realizacji Uchwałą Nr LXXVII/1166/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 czerwca 2013 w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2015 oraz w Miejskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2010-2012 przyjętym Uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr LXXXVIII/1173/09 z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2010-2012.

Miejski Program uwzględnia także kierunki działań na lata 2015-2020 w obszarze zdrowia psychicznego określone Uchwałą Nr CXVII/1843/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2014 r. w sprawie ustalenia kierunków działania Prezydenta Miasta Krakowa

mających na celu realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Gminie pt. „Kraków jako dobra wspólnota”,

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest realizowana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w formie pomocy doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach pomocy społecznej.

Na podstawie danych z MOW NFZ można stwierdzić, że na terenie Krakowa utrzymuje się w ostatnich latach tendencja wzrostowa w zakresie liczby pacjentów leczonych psychiatrycznie. Liczba osób leczonych psychiatrycznie w ramach ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej w Krakowie w roku 2011 wynosiła 55 791 i w kolejnych latach odnotowano wzrost tej liczby. W roku 2014 liczba leczonych psychiatrycznie na terenie Krakowa znacznie wzrosła, tj. o 18 694 pacjentów i wynosiła 74 485 pacjentów. W roku 2015 liczba tych pacjentów wyniosła 73 721 pacjentów, co stanowiło nieznaczny spadek w stosunku do liczby pacjentów wykazanych w roku 2014 (o 764 osób), ale w stosunku do liczby pacjentów wykazanej w roku 2011 odnotowano wzrost o 17 930 osób. Dalszy znaczny wzrost liczby osób leczonych psychiatrycznie na terenie miasta Krakowa nastąpił w roku 2016 oraz w roku 2017. Liczba pacjentów leczonych psychiatrycznie wg. stanu wykazanego na koniec roku 2016 wynosiła 75 721 osób, tj. o 19 930 osób więcej niż na koniec roku 2011 oraz o 8 548 pacjentów więcej niż na koniec 2013 r. Z kolei na koniec roku 2017 liczba pacjentów leczonych psychiatrycznie na terenie Krakowa wynosiła 78 872 osób, tj. o 23 081 pacjentów więcej niż na koniec roku 2011 oraz o 3 151 pacjentów więcej w stosunku do roku 2016.

Natomiast na podstawie danych w zakresie poszczególnych rodzajów rozpoznań uwzględniających podział na jednostki chorobowe wg. Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych, można stwierdzić, że w latach 2013-2017 największą grupę leczonych w Krakowie stanowiły osoby z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem i pod postacią somatyczną i w każdym roku liczba tych pacjentów przekraczała 20 tys. osób, przy czym już w roku 2011 liczba leczonych w tej grupie zaburzeń psychicznych w ramach ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie miasta Krakowa wynosiła 20 529 pacjentów. Na koniec roku 2017 liczba pacjentów z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem i pod postacią somatyczną wynosiła 23 139 osób, tj. o 2 600 osób więcej niż na koniec roku 2011 i o 1 210 osób więcej niż na koniec roku 2013.

W latach 2014 – 2017 w samym Krakowie odnotowano również wzrost liczby porad specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielonych w zakresie zdrowia psychicznego w poradniach, co potwierdzają dane gromadzone przez Urząd Statystyczny w Krakowie. Na koniec 2014 r. odnotowano 225 266 porad specjalistycznych udzielonych w poradniach zdrowia psychicznego, w tym: dzieciom i młodzieży do 18 lat 16 098 porad, osobom w wieku 65 lat i więcej 33 368 porad, a kobietom 126 007 porad. Liczba porad udzielonych w zakresie zdrowia psychicznego w Krakowie w roku 2014 była o 5 125 porad wyższa od liczby porad udzielonych w zakresie zdrowia psychicznego w roku 2013, kiedy na koniec roku 2013 odnotowano 220 141 porad, w tym: dzieciom i młodzieży do 18 lat 17 981 porad, osobom w wieku 65 lat i więcej 31 831 porad, a kobietom 122 067 porad.

Z kolei na koniec roku 2015 liczba porad udzielonych w poradniach zdrowia psychicznego na terenie Krakowa zwiększyła się o 10 786 osób i wynosiła 236 052 porad, przy czym dzieciom i młodzieży do 18 lat udzielono 17 466 porad, osobom w wieku 65 i więcej

udzielono 35 300 porad, a kobietom udzielono 133 720 porad. Dalszy wzrost liczby porad udzielonych w poradniach zdrowia psychicznego na terenie Krakowa odnotowano na koniec roku 2016, kiedy liczba porad w zakresie zdrowia psychicznego ogółem wyniosła 265 083 (więcej o 29 031 porad niż na koniec 2015 r.), przy czym dzieciom i młodzieży do 18 lat udzielono 23 965 porad (o 6 499 porad więcej niż w 2015 r.), osobom w wieku 65 i więcej udzielono 38 421 porad (o 3 121 porad więcej niż w 2015 r.), a kobietom udzielono 149 422 porady (o 15 702 porad więcej niż w 2015 r.).¹

Z danych MUW w Krakowie w zakresie działalności poradni zdrowia psychicznego na koniec roku 2017 wynika, że ogólna liczba porad udzielonych w poradniach zdrowia psychicznego na terenie Krakowa wynosiła 259 262, tj. o 5 821 porad mniej niż na koniec roku 2016 i o 23 210 porad więcej niż na koniec roku 2015. Dzieciom i młodzieży do 18 lat w poradniach zdrowia psychicznego na terenie Krakowa udzielono w 2017 r. 20 837 porad (o 3 407 porad więcej niż na koniec 2015 r. i o 3 128 porad mniej niż na koniec 2016 r.). Osobom w wieku 65 i więcej udzielono w 2017 r. 40 401 porad (o 5 101 porad więcej niż w 2015 r. i o 1 980 porad więcej niż w 2016 r.). Natomiast kobietom w roku 2017 udzielono w poradniach zdrowia psychicznego na terenie Krakowa 147 431 porad (o 13 711 porad więcej niż w 2015 r. i o 1 991 porad mniej niż w 2016 r.). Należy też zauważyć, że w latach 2015-2017 zwiększyła się liczba poradni zdrowia psychicznego działających na terenie Krakowa, tj. na koniec roku 2015 funkcjonowało 97 poradni zdrowia psychicznego, na koniec 2016 r. odnotowano działalność 99 poradni zdrowia psychicznego a na koniec roku 2017 działało 100 poradni zdrowia psychicznego. Dane dotyczące organizacji opieki zdrowotnej w mieście Krakowie zawarte są w rozdziale 1.4. Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021 stanowiącego załącznik do niniejszej uchwały pt. „Diagnoza obszaru objętego Programem – wybrane aspekty sytuacji epidemiologicznej”.

Organizacją i zapewnieniem usługi w odpowiednim standardzie w domach pomocy społecznej dostosowanych do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z wymaganiami ustawowymi zajmują się samorzady powiatowe. Domy te są tworzone na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej w porozumieniu z zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Zadania te są zlecone gminom przez administrację rządową w ramach pomocy społecznej.

Ponadto, założenia Programu przewidują podjęcie do realizacji programów polityki zdrowotnej w zakresie ochrony zdrowia psychicznego posiadających pozytywną opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021 został poddany konsultacjom społecznym, które przebiegały w trzech następujących etapach:

- 1) I etap konsultacji w terminie od 21 lutego do 15 marca 2018 roku, w ramach którego po ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa oraz w serwisie Urzędu Miasta Krakowa „Dialog Społeczny” I etapu konsultacji społecznych, zgłaszane były sugestie, uwagi i propozycje, w tym propozycje programów polityki zdrowotnej;

¹ *Biuletyn statystyczny ochrony zdrowia województwa małopolskiego w 2016 roku; MUW w Krakowie; Kraków, 8 marca 2018 r.*

- 2) II etap konsultacji w terminie od 10 sierpnia do 10 września 2018 roku, w ramach którego wersję roboczą projektu Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021, uwzględniającą I etap konsultacji społecznych, zamieszczono na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa oraz w serwisie Urzędu Miasta Krakowa „Dialog Społeczny”;
- 3) III etap konsultacji w terminie od 5 października do 22 października 2018 roku, w ramach którego projekt wstępny Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021, uwzględniający I i II etap konsultacji społecznych, zamieszczono na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa oraz w serwisie Urzędu Miasta Krakowa „Dialog Społeczny” i przekazano drogą elektroniczną m. in. do konsultantów wojewódzkich z zakresu psychiatrii, psychiatrii dzieci i młodzieży, psychologii klinicznej oraz medycyny rodzinnej, Krakowskiej Rady Zdrowia Psychicznego i Krakowskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Środki finansowe na programy polityki zdrowotnej w zakresie zdrowia psychicznego ujęte są w planie finansowym na rok 2019 w Dziale 851, na zadania realizowane pn. domy pomocy społecznej dla niepełnosprawnych intelektualnie w Dziale 851, na zadania pn. kluby samopomocy, mieszkania chronione dla chorych psychicznie, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, środowiskowe domy samopomocy oraz Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny skierowany do osób z zaburzeniami psychicznymi i wspólnie z nimi zamieszkującymi oraz osób spokrewnionych zamieszkujących osobno spełniających zagrożenia wykluczeniem społecznym w Dziale 852, warsztaty terapii zajęciowej w dziale 853, na działalność poradni psychologiczno-pedagogicznych w Dziale 854.

Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021, prezentowany jako załącznik do niniejszej uchwały, uwzględnia wszystkie powyżej wymienione etapy konsultacji społecznych oraz stan prawny i faktyczny na dzień 26 listopada 2018 r.

W związku z powyższym, przekazuje się pod obrady Rady Miasta Krakowa projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021.

Odnośnie środków finansowych:

- a) niniejsza regulacja nie ma wpływu na dochody Miasta,
- b) niniejsza regulacja ma wpływ na wydatki Miasta,
- c) niniejsza regulacja nie wymaga zwiększenia zatrudnienia do obsługi realizacji zadania (także w latach następnych),
- d) niniejsza regulacja nie wymaga poniesienia dodatkowych wydatków na funkcjonowanie Urzędu Miasta Krakowa, w szczególności w sprzęt informatyczny, oprogramowanie, wyposażenie,
- e) niniejsza regulacja nie będzie powodować w przyszłości innych dodatkowych kosztów niż poniesione przed ich wprowadzeniem.